

ИЗЛАЗИ
СВАКИ ДАН
ЦЕНА
ЗА СРБИЈУ

ЗА 1 МЕСЕЦ 2 ДИН.
ЗА ИНОСТРАНСТВО
ЗА 1 МЕСЕЦ 3 ДИН.

ПЛАТУ ПРИМАЈУ
СВЕ ПОШТЕ У СРБИЈИ
И ИНОСТРАНСТВУ.

ЗВЕЗДА

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ

ПРЕПЛАТУ ТРЕБА СЛА-
ТИ СТЕВИ М. ВЕСЕЛИНОВИ-
ЋУ ПРОФ. БОГОСЛО-
ВИЈЕ.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА
НЕ ПРИМАЈУ СЕ

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
УРЕДНИШТВО СЕ НАЛАЗИ
НА „КОСАНЧИЋЕВОМ
ВЕНЦУ“ БР. 16

Број 10 п. д.

УРЕДНИК: Јанко М. Веселиновић.

Број 10 п. д.

САДРЖАЈ

Ваљеву — Хајдук Станко — Каријатски замак — Ситнице — Поша-
лице — Представе у народном позоришту — Валентијанска чипкарка.

ВАЉЕВУ.

Ваљеве, ти место моје мило,
Колевко младости моје,
Крај Колубаре, јако дивно,
Стари спомени јоште стоје.

Медведњак љушко поздрав ти прати,
Са плави врхови своји,
На коме вила вечну славу
Српском јунаштву и теби поји.

Где сам први врачак од сунца
Ка' невинашце јоште гледо,
И јато сјајних звездица,
И месеца лице бледо.

Судба ме од тебе давно одби,
Отури у бели и туђин свет;
Ал' срце и душа само теби
Сипемаше увек свој млађан лет.

Век сам провео, човеком посто,
Ал' твој сам дужник увек осто,
Па сучим љубав да ти вратим?
Ја ти поздравље сведневно пратим;

По лахору и месецу бајном,
По облаци и по сунцу сјајном:
Поздрав'те ми Ваљеве мило,
Здраво, весело, увек ми било!

Београд, 1894.

Светозар Лазаравић.

ХАЈДУК СТАНКО

РОМАН У ТРИ ДЕЛА

од

Јан. М. Веселиновића.

(57)

ДРУГИ ДЕО

О С В Е Т Н И К

(НАСТАВАК)

Дан је освитао леп. Исток се руменио, кад се Ла-
зар опрости с Крушком који изађе да га испрати.

— Па, дела, да ми с добријем гласовима дођеш.

— Ја би' то највише желео! — рече Лазар.

— Е, срећан пут!

— 'Вала!... Дај Боже!...

Коњ заигра под њим. Он га пусти, па га онда стаде
шикати док му не пусти равн...

Јутро беше лепо. Кроз свеже зелено лишће проби-
јаше сунчани зраци; славуј се надпевао са другим ти-
чицама које песмом својом поздрављаше сунце... Ваздух
благ а свеж надимао му је груди...

Он се баци у мисли.

Тако леп дан... тако све мило око њега, а у њего-
вој души пакао... Он је, несрећник, и преко свега, још
волео Јелицу, волео је оним страшним љубавним жа-
ром што би био у стању сагорети све као пламен...

И све је ту, и она опет није његова. А није њего-
ва само за то што он још живи...

Зажуде му душа да га нађе.

— Само да га видим!... мислио је он — Само да
га видим, па он више не би видео белог дана!... Убио
би' га ка' ништа!... Онда сам га промашио, али, сад га
не би промашио!

И одоше му мисли далеко, далеко, за оним обла-
цима што се жбунају по плавоме небу као мали јагањ-
ци по зеленој пољани...

О чему ти није мислио!... О себи, о убијству Стан-
ковом, о Јелици, о Крушки... о свему... Па то оде у
бесконачност... Мисао беше моћнија и она побеже... Он
је тежио за њом али је заостајао...

И овлада њиме неко чудно нерасположење. Он о-
сети равнодушност према свему... Није га се ништа ти-
пало... И пече га сунчана зрака и њему све једно...

Онда дође малодушност. Пут му се учини врло ду-
гачак. Осећао је да га крста боле од дугог седења на
седлу... Он стаде да коња одмори и да мало ноге по-
пружи...

Пође пешке. На један пут зец му пређе пут...

Њега нешто текну. Кроз главу му прође мисао, и
он је гласно изговори:

— Не ваља.

И осети најпре неку хладноћу од оног густог луга..
За тим га спопаде страх.

— Зар онај пас не може бити овде где год у засе-
ди? — помисли.

И нешто га ледено прожма целим телом...

— Њему је лако!... Он је иза грма. Нанишани и
онда готова посла... Само да повуче!...

Он поче дрхтати. Плашио се готово од свакога
пања.

И стаде гонити коња да одмиче...

Од једаред иза једног храста помоли се једна рука,
и то баш у часу кад он беше тиком поред храста. Та
рука ухвати коња за узду.

— Стој! — зачу се глас.

И појави се човек иза грма.

Њему синуше светњаци пред очима. Тај је човек
био Станко.

— Доле!

Лазар се укочио.

— Доле!... загрме опет.

Лазар, не знајући шта чини, маши се руком паса,
трже пиштољ и скреса...

Станко посрте и пусти узду.

Коњ појури трком, али не Шапцу него натраг. Ла-
зар га није задржавао. Он га, управо, није ни могао
задржавати, јер је био изгубио свест. Он није ништа
знао ни о себи ни о ономе што је учинио...

Кад га је зеленко донео пред хан, кад га скидоше
са седла и запојише мало ракијом, тада рече:

— Чини ми се сад се нисам преварио. Сад је у-
бијен.

— Ко? — упита Крушка.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

КАРПАТСКИ ЗАМАК

РОМАН ЖИЛА ВЕРНА.

ПРЕВЕО С ФРАНЦУСКОГ А. Д. РАДОСАВЉЕВИЋ.

(29)

(НАСТАВАК)

И од Роцка је било веома велика уздржљивост, што му није рекао:

„Не вреди даље ићи господару!.. Окренимо леђа тој проклетој кули, и одлазимо!“

И обојица се упутише путањом, која води кроз долину. Прво им је ваљало проћи кроз неки густик од дрвећа где не беше ни трага од стазе.

Земља је по где где била дубоко избраздана, јер, за време киша, Сил где који пут надође, те његови бури бесни вали објате земљиште у барушину. То је прилично сметало ходу, а разуме се и задржавало. Један сахат им је требало, да се дохвате Вулканова виса, на који, најзад, стигоше око пет часова.

Десна падина Плезе није обрасла онаквом шумом, кроз коју је Ник Дек могао проћи једино крчећи себи пута секиром; ну овде се ваљало борити са другим тешкоћама. То беху рушевине морена, кроз које се могло проћи само уз велику обазривост, нагле промене у површини тла, огромни зидови од стена, огромно камење, које је рђаво седело на својој подлози, налик на грдне складове по алпијским пределима, беше то једна мешавина од нагомиланог камења, што су усеви сурвали са врхунца брежнога, једном речју — прави хаос у свој страхоти својој. Понегдје се падинам, уз такве прилике, стало их је још један сахат мучног напора. Вера и Бог, карпатски замак би се могао одбрани-ти већ и самом својом неприступачношћу. Роцко се надао, да ће наићи и на такве препреке, које неће моћи савладати; али од тог не би ништа.

У зло доба стигоше и на предњу ивицу висоравни Оргала с ону страну кршевитог појаса и провале. Одатле се кула истицаше јасније у сред те суморне пустоши, од чеје је ужас већ годинама одбијао становнике те земље.

Ваља поменути, да су Фрања и Роцко хтели да дођу до куле преко оног зида, који иде ка северу. Што су Ник Дек и доктор Патак ударили на источни зид, то долази отуда, што су, левом падинам Плезе, оставили с десна Нијад и пут преко узвишења. Оба та правца образују веома туп угао, чије теме лежи у средишној кули. Са северне стране било би, у осталом, немогуће, прећи преко бедема, јер не само, да ту није било тајних врата, ни моста, него зид се дизаше прилично у висину, повијајући се по неправилностима тла.

А није баш ништа ни чинило, што је с те стране улаз био спречен, јер млади гроф и није намеравао, да преко зидова замкових пређе.

Било је седам и по сахата, када Фрања Телек и Роцко стигоше на ивицу висоравни Оргала. Пред њима се дизаху гордо у сутону оне рушевине, чија се боја стапаше са једном вајкадашњом једноликошћу Плезиних кршева. С лева се нагло савијаше бедем, заштићен једном кулом у крају. Ту над зупчастом преобраном, стрчање буква, чије извијугано грање сведочи о сили југо источног ветра на таквој висини.

Заиста чобанин Фрик се није био преварио. Ако је веровати легенди, онда прорицаше старој кули барона Горца још свега три године опстанка.

Фрања посматраше немо ту гомилу, над којом се уздизаше горостасна средња кула. Ту, под том испретураном хрпом скриваху се, без сумње, простране дворане на сводове, по којима одјекује најслабији гласић, непроходни ходници, мале избе, забачене у утроби земљиној, као што још беше у тврђавама старих Мађара. Никакав други стан не би од ове кућерине згодније био за последњег потомка потомка породице Горца, да се ту закона у заборав, коме нико не би могао докучити тајну. Што год је млади гроф више о томе мислио, тиме је све већма за њега прионула помисао, да се Рудолф Горц, јамачно, склонио иза развалина свог Карпатског замка.

У осталом ништа не одаваше присебност ма каквих становника у унутрашњости куле. Никакав дим се не дизаше са његових димњака, никакав шум не продираше кроз његове херметички затворене прозоре. Ништа — ни крик птичији — не прекидаше дубоку тишину тог мрачног стана.

Неколико тренутака посматраше Фрања радознато тај бедем, по коме некада одјекиваше бурна граја веселих пирова и звекет оружја. Али, он је ћутао; мисли га његове тиштаху, на његову срцу лежаше сињи терет усмелена.

Роцко, који је хтео да остави младога грофа на само, беше се одмакао; не би се он усудио да, ма најмањом примедбом, смета своме господару. Али кад сунце тоњаше иза кршева Плезиних, кад се долина обеју Сила поче обавијати маглом, он се не устезаше више.

„Господару, рече, вече се примиче... Тек што није осам.. Фрања као да га није ни чуо.

„Време је да пођемо, поче опет Роцко, ако хоћемо да доспемо у Ливадзен, пре но што се не позатварају крчме.

— Роцко... овог часа... да... овог часа... ево ме одговори Фрања.

БАЛЕНЦИЈАНСКА ЧИПКАРКА

У улици Лиљ, у Валенцији, у сред збрке зелених винограда и ладолежа, који својим узрастом заузимаху, целу предњу страну једне мале једностране куће, — отвараше се један прозор и на њему од јутра до мрака једна чипкарка окретаху своје вретено.

Ништа веселије од лица младе раденице; ништа грациозније њених одмерених покрета. Вретена лежаху под њеним претима, она иђаху, долажаху, бегаху нагло да се опет још брже врате, са неком лакошћу, која потсећаше на пријатну легенду о Вилењаку.

Очи мимопролазећих подизаху се ка овом малом прозору у пола застртом својом помодном зеленом завесом, и више срдаца уздизаху гледајући грациозну чипкарку; али се уздаси угушиваху без одјека; госпођица Ноема Вердијер беше толико мудра колико и лепа, и њена скромност, њена простота уливаше поштовање свакоме.

Као сироче од тринаест година, она становаше сама са својим братом, столарским радником, који три године беше старији од ње, и који, постав нагло шеф породице, рађаше за се и за своју сестрицу.

Први дани беху веома опори за одважног младића; он тек довршаваше своје шегртовање кад се несрећа свали на њих. Ноема

још ништа не добијаше и дани младог столара беху врло мршави. Но шта! са челичном вољом за рад и прекомерном штедњом, беше доспео чак докле, да остави своју сестру да доврши чипкарски занат, и у овом часу, приликом овога дирљивог састанка брата и сестре, она баш доносаше много већу суму јер само испод Ноеминих прстију излажаху ове чипке тако богате чистим вештачким мустрама, управо рећи ремек дело наукова, које беху већ добиле великог гласа у Валенцији.

Економија иђаше срећно, но године протицаху, дође време за вучење коцке и Луј мораде отићи у војску.

Растанак беше свиреп за ово двоје деце која се љубљаху свим срцем и душом.

— Ја ћу бројати дане који ме растављају од много удаљеног часа, ах! од твог повратка, рече Ноема.

— А ја, благословени тренутак кад ћу те опет видети, слатка сејо.

Оставши сама у малом стану, који јој нагло постаде врло простран, Ноема, жалосним срцем, започе свој рад правећи чуда од лана, тако танка влакна као паучина, који ће, може бити, украсити много недостојније главе, но што би њена била кад би се њиме украсила.

У суботу је остављала свој посао и враћајући се кући делала је добит на два дела. Па зар није требало каква мала новчана помоћ да би се мало олакшао живот оном војнику, који мишља-ше на њу, тамо у његовом удаљеном гарнизону?

Са своје стране, Луј се понашаше у војсци срчано као да је

Требаће нам добар сахат, господару, док се опет вратимо друму, а пошто ће дотле већ бити густа помрчина, неће нас нико опазити.

— Само још неколико минута, одговори Фрања, па ћемо поћи ка селу“.

Млади гроф се није ни макао с оног места, на коме је застао, дошавши на висораван Оргал.

„Не заборављајте, господару, да ће ноћу бити мучно провлачити се између ових врлети... Једва смо прошли у сред дана... Извините ме, што наваљујем...“

— Да... хајмо... Роцко... ево ме за тобом...“

И као да је кула силно привлачила Фрању, можда која од оних тајних слутњи, које срце не разуме. Да ли је био прикован, као што доктор Патак вели, да је био, у рову, поред оног зида?... Не! његове ноге беху слободне од сваког окова, од сваке замке. Он је могао ходати овамо и онамо, и да је хтео, ништа му не би сметало, да обиђе кулу дуж целог бедема.

А можда је то и хтео?

То је и Роцко помислио, те се одлучи, да рекне последњи пут.

„Хоћете ли једном, господару?“

— Да... да... одговори Фрања.

И он остаде не помичан.

Висораван Оргал беше већ у мраку. Већ је тама напредујући ка југу, захватила и развалине, чији се лик показиваше само још као нејасна сенка. Готово ништа се не би распознавало, да кроз уске прозоре кулине није, час по падао неки прамен светлости.

„Господару... ходите!“ понови Роцко.

И Фрања већ пође за њим, када се, на равнини око куле, где стрчаше она чувена буква, указа нека нејасна прилика...

Фрања стаде и посматраше ту прилику, чије се лице мало по мало разведри.

Беше то жена са опуштеном косом, опружених руку и заогрнута дугачком белом хаћином.

А зар ту хаћину није носила Стила при оној последњој појави у Орлеану, где ју је Фрања Телек видео последњи пут?

Јесте! и то беше Стила, непомична, ка младоме грофу пружених руку, а својим бистрим погледом га је прострелила.

Она!... Она!... повикну он.

И, како се захукао, откопчао би се чак под зидине, да га Роцко није задржао...

И прилика ишчезну на мах. Једва ако је минут гледао Стилу...

био у Валенцији, срчано, тако да му је на крају друге године осуства, јављено једног лепог јутра, да ће он примити подофицирски златан ширит!

Да је Ноема била задовољна! нема потребе ни да се казује. Њено срце одскакаше од радости. Ох! како је била горда и поносила се својим драгим братом! Но њена радост не би дуга века: на неколико дана после тога већ одјекиваху ратни звуци; цела Француска оружана јураше на источну границу.

Почињаше се страшна година!

Ноема не плакаше. Она писаше свом брату, не да би му препоручила да врши своју дужност, јер она знађаше да њеног брата није требало храбрити, но да му каже још једном све своје нежности; она мету у писмо своју уштеду и узнемирена очекиваше одговор.

Из једног по једног писма свог драгог Луја, она дознаде за непрекидне поразе наше војске код: Верта, Резонинна, Сен-Прова, Гравелота и Себана... Затим наста ћутање; ни писама нити чега новог, ништа...

Рањен? умр'о, може бити?...

Ноема, која никад не читаше новине, трчаше сада сваког дана у биро „Quettenz d'e Valenciennes-a" и l' Echo de la Frontière-a" да у њима потражи мало наде. Она је чула уличну ларму, мешала се у гомиле које претресаху новости, она слушаше жалосне приче из овога страшног р та и очекиваше са страшним боловима у срцу регименту свога брата која је била стављена у ред најопробанијих.

Ништа за то! Секунад би један Фрањи био довољан, да је позна, и њему се отеше речи:

„Она... она... жива!“

XII.

Је ли било могућно? Стила, коју Фрања Телек није никад мислио, да ће опет видети мало час му се појавила на насипу око куле!... То не беше пуста обмана, а Роцко је видео као и он!... То беше она велика уметница, обучена у своме костиму Анцелике, онакве, каква је изашла пред публику у своме опроштајном приказу у позоришту Сан-Карлу.

Страшна истина севну у очима младога грофа. Дакле, та обожавања жена, она, која је требала да постане грофица Телек, беше већ пет година затворена у сред трансилванских планина! Дакле, он, што ју је Фрања видео, како је мртва пала на позорници, живи још! Дакле, док су њега полумртва носити у гостионицу, барон Рудоф је могао доћи до Стиле, дићи је и однети је и однети у карпатски Замак, а сутрадан светина је пратила само празан мртвачки сандук до напуљскога Кампо Санто Нуово!

Све то изгледаше невероватно, немогућно, и противно здравоме разуму. То је било као немо лудо, било је неистинито и требало је, да се Фрања тога по сто пута опомене... Да!... Али јадна је истина постојала: Стилу је украо барон Горц, јер она је ту у кули! ...Она је жива, пошто ју је он видео мало час више оних зидина!... То је била свега истина.

Млади гроф је само чекао да му се разведре и саберу раштркане мисли, које се, у осталом, свде на једну једину: да отме од барона Рудолфа Горца Стилу, петогодишњу заточеницу у карпатскоме замку!

Роцко, поче Фрања уздрхталим гласом, слушај ме... разуми ме пре свега... јер чини ми се, изгубићу памет...

— Господару... драги мој господару!

— По што по то морам доћи до ње... ње. — још ове вечери...

— Не... сутра...

— Вечерас, кажем ти!... Она је тамо!... Она ме је видела, као што сам је и ја гледао својим очима... Она ме чека...

— Па добро... ја ћу вас пратити...

— Немој!... Ићи ћу сам.

— Сам?

— Да.

— Али како ће те моћи продрети у замак, кад Ник Дек није могао?

Међутим, путем Хирзонским и Авенским рањеници беху испражњени у северне пограничне вароши; сваког дана стизаху нови транспорти у Валенцију. Грађанска болница, војена болница беху за кратко време пуне, а рањеници непрестано стизаху. Приватне амбуланције се тада уређиваху на све стране. Цркве, индустријски заводи отвараху врата своја пред овим несрећним осакаћеним војницима, чија множина оде до у бесконачност...

А Ноема, залеђена од страха. Срце јој беше оборено бескрајном жалости за својим братом, а од њега се жалост простираше и на све оне сиромаше који беху надживели херојске битке. Она гледаше кад пролазе ови жалосни сироводи, тражећи баш у средини ових смежураних лица од тешких болова, ископнелих од грознице, драге црте које се не надаше да ће икад више овде видети.

Једног јутра, разнесе се глас да један сировод рањеника који припадају регименти њеног брата, беше ноћу приспео.

Сирота раденица имађаше неку искрицу наде; чињаше јој се да је ту њен драги Луј, међу својим ратним друговима, на одјури у амбуланцију, трчаше од једнога до другог испитујући болничаре, надвирујући се над сваку постељу, и, док се дан примицаше, док се њено жалосно тражење увек узалуд продужаваше, она виђаше да нестаје оне наде која је још од јутра укрепљаваше.

Око вечери се она заустави, изнурена, без воље која је одушевљаваше, која беше учинила да с презирањем гледа незаборављени приказ ових несрећних, отеганутих и мртвих, измоджених и крвавих, овај слаби зрачак наде који им беше учинио да носе без слабости вику рањеника и грозан изглед рана.

— Ући ћу, видећеш.
— Тајна су врата затворена.
— За мене неће бити... Ја ћу тражити... наћи ћу каву пукотину... провући ћу се кроз њу...
— Зар нећете, да вас ја пратим... господару... нећете зар?...
(Наставиће се).

СИТНИЦЕ

Сироти врапци. У једном малом селу северне Немачке наређено је општински кмет да се сви врапци у месту и околини потамају, јер многу штету чине. Сваки је поседник обавезан по величини своје земље, да до идућег месеца априла преда извесан број врапца. Поседници од педесет и више хектара имају предати по 24 врапца; код осталих се смањује број по величини земље и спушта се на два. — Као што је познато у Северној Америци увели су врапце због коришћења и гајили су их на уметнички начин у држави Њујоршкој и данас се казни онај који убије врапца.

Сиромас кинески цар. Кореански дописник једног холандског листа, даје о цару кинеском овај допис: У драми што се одиграва на далеком истоку игра најтрагичнију улогу кинески цар. Тај млад и нежан човек, са мутним меланхоличним очима, седи као заточеник у својој пространој палати, као каква ретка тица у својој пространом, златном кавезу. Посред свега сјаја што га окружава, он се просто носи. Он има богато намештене собе, у којима може седети, достојанствено и круто у великој престоничкој наслоњачи. Он има црква, у којим може клечати и по стародавним начину од више хиљада година богу се молити. Он може тихо шетати по дивним вртovima пуни шумских певача и водоскока. Али никад не излази из тог уског водокруга што га окружује. Тај свет на пољу невиде његове очи. Он не зна шта је живот и шта је народ, шта је море и шта велика земља. Он невиди милионе поданика над којима влада. Он не зна ништа сем онога, што нађу за вредно да му кажу. Он је син неба. „Сину божјем припада све, што је под небом.“ вели једна кинеска прича. Његова је особа света. Народ не сме светињу са својим очима обесветити. Он је окружен гомилом интригантских мандарина. Он је прикован за церемоније, по којима се мора управљати. Што год чини, што доживи и што изостави, све је тачно приписано. И тамо, далеко од њега одиграва се велики живот, о чијој вредности он нема ни појма.

ПОШАЛИЦЕ

Глумац. „Кажем ти, кад у овој мојој таванској соби декламујем, онда са свим мислим да сам на позорници!“
Пријатељ. Јес ја, и овде звижди са свију крајева.

Брзо се она нађе са својом слабошћу, са својим тешким болом, она се осети сама, још једном сироче, и без узвика мржње и без роптања на судбину која је обараше, она поново обори главу и плакаше као што је јуче плакала и као што би сутра то исто чинила.

Тада се пред њеним очима указа страшно привиђење ужасних рана, грчевитих погледа, модрих лица ледених од ужаса, очекујући једину смрт која чини крај свима патњама. Она виђаше свог сиромаша Луја како је пао у некој битци, како се мучи без икакве помоћи пружајући руке и вичући је себи у помоћ!..

Изненадно, она се сети да је јуче отворена, у Сен-Согву, је дна амбуланција специјално за официре. Да ли је било вероватно да је ту намештен и један непознати под-официр? Не, извесно, али међу тим она доби поново снаге да се врати натраг.

За неколико тренутака стиже у амбуланцију, одлучно гурну врата и уђе.

Један војени лекар дође пред њу.

— Шта желите, госпођице?

— Ах! господине! извињајте! тражим свог брата.

— Како се зове ваш брат?

— Подофицир Луј Вердијер.

— Хоћете да кажете потпоручик Луј Вердијер.

И показујући претом дугачак ред душека намештених по земљи:

— Видите, ето га на шестој постељи.

Сиротој девојци се учини као да се земља измаче испод ње.

Власник и уредник: Јан. М. Веселиновић.

Олакшавајуће околности. Судија: „Ви дакле признајете, да сте украли то одело! Имате ли још што да наведете за ваше извинење?“

Оптужени. „Имам! Морао сам одело дати преврнути, пре но што сам га могао носити.“

На Калимегдану. „Где Анице, ено долази један капетан!“ — Зар те није стид Фриломена, већ ти је десет година па не умеш да распознаш поручика од капетана!“

Директор позоришта. (У једној варошици, који је сад баш издао плату својим глумцима): „Тако, сад имате сваки своју плату! Сад опет кроз неколико дана неће бити могуће играти ни један жалостан комад!“

Малер. Писац. „Господине директоре, смем ли запитати да ли је мој комад у три чина примљен?“

— Директор: „Да вам право кажем, она три члана позоришног одбора читали су ваш комад па су рекли да се један чин мора избрисати.“

— Писац: „па то се да исправити, то још није страшно.“

— Директор: „Јес, али по несрећи хоће сваки од чланова по један други чин да се избаци!“

Како је посиљни васпитао свога потпоручика. Потпоручик Х. имао је обичај, кад год би у зору долазио из друштва из касине, да буди свог посиљног и да га опомиње да рано рани на дужност. Посиљни, који беше неки честит са села, држао је ово скоро свакодневно узнемиравање за излишно. Једне ноћи дошао беше потпоручик опет после по ноћи кући, запали свећу, па хтеде опет по обичају у послужитељску собу, да продрмуса и пробуди свог посиљног, када на столу опази неку цедуљу. Љубопитан узме је у руке и стаде, тешком руком написане речи читати: „Јован зна да му ваља у четири сахата устати.“

Те ноћи, па и у будуће, био је Јован миран и није га више нико у његовим сновима узнемиривао.

ПРЕДСТАВЕ У НАРОДНОМ ПОЗОРИШТУ

У суботу, 5 новембра:

ЈАДНИЦИ

Слика из живота у два дела, четири чина и седам слика, по Ивовом роману написала Тереза Магерле, превели с немачког М. Бошњаквић и Д. Николић. — Игра 31 особа (20 мушких и 11 женских). Главне су улоге: Жан Валжан (г. Миљковић), Жавер (г. Стојковић), Миријел (г. Анастасијевић), Тенардије (г. И. Станојевић), Мадарова (гђа Радуловићка), Фантина (гђа Поповићева), Козета (гђа Гавриловићка), Епонина (гђа Тодосићка). Немо особље: Жандарми, радници, поротници, играчи, играчице, мрнарари, ђаци, народ. Догађа се у Француској. — Редитељ је г. Гавриловић. (Овај комад представљан је први пут 10 новембра 1878 године, последњи пут 12 марта 1889; сад се игра 6 ти пут).

них ногу; она угуши радостан узвик, крочи неколико несигурних корака, па изван себе од среће и радости, обузета узбуђењем бесконачне захвалности, она паде на колена пред постељом где потпоручик Вердијер беше пао у неко тешко мртвило, са главом крпама увијеном.

— Лује! Лује! ја сам, рече она дрхтећи, са склопљеним рукама, готова већ да изнемогне.

На овај глас, рањеник се освести, отвори очи, опази сестру своју па не могући подићи главу, он пружи обе руке, а Ноема их стеже својима и обли их сузама. Сузе среће, сада, сладак излив срца које се отвара најзад на радост полетеше из ње. Она хтеде говорити, она хтеде изнети силно узбуђење срца и душе своје, али јој се грло беше стегло, она немађаше више гласа.

При том се лекар живо беше примакао, и пола милом а пола силом, подиже девојку, и одвоји је.

— Ни мрднути, до ђавола! као да ми ништа не одговарамо. Рана нашег брата је у добром изгледу; он ће се излечити, то је извесно, ако ви не разрушите наше дело.

— Ох! господине докторе..

— Нема доктора коме је све потпуно у власти за данас, ви ћете се вратити сутра у јутру, али за сада идите кући.

(Свршић се)

Штампарија Петра Н. Танасковића.